NEWBERY ONUR ÖDÜLLÜ YAZAR

LAUREN WOLK

Yankı Dağı

GENÇ TİMAŞ

Maine

1934

Birinci Bölüm

Kurtardığım ilk kişi, bir köpekti.

Annem öldüğünü sanmıştı ama o ölemeyecek kadar küçüktü. Yeni doğmuştu, hâlâ ıslaktı ve pırıl pırıldı. Gerçekten çok güzeldi ama nefes almıyordu.

"Götür onu buradan," diyerek yavruyu avucuma bıraktı annem.

Bunu söylerken sesi buz gibiydi. Belki de yavrunun hafifçe titremesinin nedeni de buydu.

Ama ben annemi ondan daha iyi tanıyordum.

Maisie, hayatta kalan ve yumuk gözlerle sütünü emmeye çalışan üç yavrusunu sarmalamıştı ve acı dolu gözlerle beni izliyordu.

Onun ne kadar acı çektiğini de hissedebiliyordum.

"Onu ne yapayım?" diye sordum.

"Kuyudan uzak bir yere göm." Annem köpeklerin yattığı yere serdiğimiz samanları toplamaya devam etti. Her yer kıpkırmızı olmuştu. Hepimiz zor bir gece geçirmiştik ama en büyük zorluğu sonuncu yavru, yani elimdeki minik köpek yaşamıştı.

Yavruyu göğsüme yaklaştırdım. O an göğsümde, sadece biri atan iki kalbim vardı sanki. Sonra odunluktan ayrıldım ve kucağımda yavruyla birlikte sabahın solgun ışığında kulübeyi geçip kuyunun arkasındaki mezara doğru ilerledim.

Ama sonra birden durdum.

Arkama baktım.

Kulübenin geniş, taş basamağında ağzına kadar suyla dolu ahşap bir kova vardı. Kullanılmayı bekliyordu.

Birazdan neler olacağını bilmiyordum ama ağaçlardan yayılan yeşilin ve gökyüzünü kaplayan mavinin yansıdığı suyu görünce göğsümde küçük, titrek bir alev belirdi. Sakin, incecik bir ateşti bu. O sırada odunluğun kapısında kollarında kana bulanmış samanlarla bana "Hadi artık Ellie," diyen annemden daha yüksek sesle konuşuyordu benimle.

Ama annemin dediğini yapmadım.

İçimdeki o titrek ışık, o alev, o ses beni kovaya götürüyordu. Kovanın yanına gelip köpek yavrusunu buz gibi soğuk suyun içine daldırdım. Onu sudan çıkarmadan beklerken birdenbire titreyip çırpındığını hissettim.

"Ellie!" Ne yapıyorsun?" dedi annem. Elindeki samanları bırakıp hızla bana doğru koştu.

Sonra durdu ve üzerinden sular damlarken kıpır kıpır kıpırdanan yavruyu kaldırıp göğsüme bastırışımı izledi.

"Ölmemiş," dedim gülümseyerek. "Hâlâ hayatta."

Annem bunu duyunca yüzünde anlık bir gülümseme belirdi.

"O zaman senin köpeğin olsun," dedi ve samanları almak için geri döndü. "Elinden geleni yap."

Yaşaması için mi yoksa benim olması için mi *elimden geleni yapmamı* istemişti anlamadım ama ben her ikisi için de elimden geleni yapmaya niyetliydim.

Basamağa oturup yavruyu gömleğimin ucuyla kuruladım, yapış yapış olmuş tüylerini ovalayarak temizledim. Tüylerinin üzerindeki bu tabaka nefes almasını zorlaştırıyordu. Ben de zor nefes alıyordum. İkimiz de soluksuz kalmış gibi arka arkaya iç çekip duruyorduk.

Sonra onu Maisie'nin yanına götürdüm. Maisie başını kaldırdı. Ben yavruyu diğer yavruların yanına yerleştirip memesine yaklaştırdıktan sonra başını önüne eğip içini çekti.

Bütün yavrular birbirine benziyordu. Tüyleri koyu renkliydi. Kusursuz görünüyorlardı. İçlerinden birinin ön patileri beyazdı. Bir tanesi diğer yavrulardan daha büyüktü. Bir başkasının tüylerinin bir kısmı farklı renkteydi. Benimkinin tüylerinde de gri lekeler vardı ve kuyruğunun ucu boyaya batırılmış gibi beyazdı. Bu özelliği onu diğerlerinden ayırıyordu.

Ama benim bir işarete ihtiyacım yoktu. Onu görür görmez tanıyacağımı biliyordum. Onun da beni tanıyacağından emindim.

"Sana bir isim bulmam lazım," dedim o annesinden süt emip yeni hayatına başlarken.

Sonra sabahki işlerimi yapmaya koyuldum.

Patates tarhındaki salkım otlarını temizlerken adını *Gölge* koymaktan vazgeçtim (aslında tüyleri koyu renkli olduğu için bu ona uygun bir isimdi).

Otları bağlayıp ineklere vermek için bir kenara ayırırken adının *Numaracı* olabileceğini düşündüm (çünkü gerçekten, yani tam olarak ölmemişti).

Sonbahardaki tohumlardan yeni yeni yeşeren ıspanakların arasındaki otları temizlerken ona *Oğlum* diye seslenmeyi (çünkü erkekti) ya da *Güzel* demeyi (çünkü güzeldi) düşündüm.

Çıraları birleştirip bağlarken (kuyruğunun ucu beyaz olduğu için) adını *Beyaz Tüy* koymayı düşündüm.

En sonunda, odunları mutfaktaki büyük sobanın yanındaki kovaya doldururken ona *Uslu* adını vermeye karar verdim.

"Bunu beğendim," dedi küçük kardeşim Samuel. O sırada kahvaltı yapıyorduk. Kahvaltıda yaban mersini, közde patates ve taze sağılmış süt vardı. "Kalp atışı gibi bir isim."

"*Ne* gibi?" dedi annem.

"Kalp atışı gibi bir isim. Arka arkaya atan kalbin çıkardığı ses gibi. *Güm güm. Güm güm.*"

Bu *benim* de hoşuma gitmişti.

"*Uslu* çok aptal bir isim," dedi Esther. Ablam benim yaptığım her şeyin aptalca olduğunu düşünürdü zaten. "Ortalarda olmadığında ona seslenirken avazın çıktığı kadar 'Uslu!' diye bağıracaksın." Başını sağa sola salladı. "Aptalca."

Onunla aynı fikirde olmasam da ben de Uslu'nun tuhaf bir isim olduğunu düşünüyordum. Yine de bu benim için hiç sorun değildi.

Ben de birçok açıdan tuhaf biriydim zaten. Üstelik tuhaf olan başka şeyleri de seviyordum. Örneğin, *cevap bulmaya değer soruları* (bu sorular, kısa bir süre sonra beni bıçağını ustaca konuşturan bir çocukla ve Cate isimli bir otacı kadınla tanışacağım Yıldızlı Tepe'ye götürecekti) ve o günlerde öğrendiğim *başka* şeyleri seviyordum. Bunların bazıları iyi, bazıları kötü şeylerdi ama hepsi Uslu'nun doğduğu o gün, içimde her zamankinden daha parlak yanan o alevle yakından ilgiliydi.

İkinci Bölüm

Uslu'nun tatlı bir köpek olan anneannesi, Capricorn da hayatına tıpkı benim gibi bir kasabada başlamıştı. Hemen herkesi fakirleştiren ve Yankı Dağı'na gelmemize neden olan o olaydan, yani borsanın çöküşünden önce babam bir terzi, annem ise müzik öğretmeniydi.

Hayatlarımız bu felaketin etrafında şekillenmeye başladığında "Peki kimin yüzünden çöktü bu borsa?" diye sormuştum babama.

Babam birçok insanın parasını borsaya yatırdığını ve bu parayı kaybetme ihtimaliyle karşı karşıya kalınca paniğe kapıldığını anlatmıştı bana. Aslında bu şekilde davranmaları daha fazla para kaybetmelerine, fakirleşmelerine ve bizi de kendileriyle birlikte sürüklemelerine neden olmuştu.

"Anlamadım," demiştim. Yüzüne bakıp daha iyi bir açıklama beklediğimi hatırlıyorum. "Biz paramızı borsaya yatırmış mıydık ki?"

Babam başını iki yana sallamıştı.

"O zaman biz neden paramızı kaybettik?"

"Biz paramızı hemen kaybetmedik. Ama parasız kalan insanlar, terzilere kıyafet diktirmezler ve sahip oldukları kıyafetlerle yetindikleri için yeni kıyafet satın almazlar."

Babam, işini iyi yapan herhangi bir terziden çok daha başarılıydı. Onun diktiği kıyafetler üzerimize ikinci bir deri gibi otururdu. Kıyafetlerimizin kenarlarına, gömleklerimizin manşetlerine işlediği çiçekler ve ince dallar çok güzeldi. Bu işlemeler, tablolara atılmış imzalar gibiydi.

"Ama annem öğretmen," dedim. "İnsanların artık okula bile gidemeyecek kadar fakir olduğunu mu söylüyorsun yani?"

Başını bir kez daha salladı. "Hayır, bunu söylemiyorum. Aslında tam tersi. Bugünlerde hayatımızda biraz daha müzik olması herkese çok iyi gelirdi ama ne yazık ki zor durumda kalan bir okulun vazgeçtiği ilk şey müzik olur. Ayrıca buradan gitmek zorunda olan tek aile biz değiliz. Kasabanın yarısı gitti. Bazıları akrabalarının yanına ya da... başka yerlere taşındı. Sokakta, daha kötü şartlarda yaşamaya, iş aramaya başladılar. Yani artık okula giden çok fazla çocuk yok ve bu yüzden eskisi kadar öğretmene ihtiyaç kalmadı."

Anneme ihtiyaçları yoktu.

Önce babamın dükkânını kaybettik. Sonra da evimizi. Sonra da alıştığımız hayatı.

O sıralarda insanların bu *çöküş*ten bahsederken kullandıkları diğer isim de anlamlı gelmeye başlamıştı. Buhran diyorlardı. Büyük Buhran. Bu kelimelerin gerçekten çok korkutucu ve karanlık bir anlamı vardı.

Babamın bunu söylemesine gerek yoktu. Annemin ve ablamın yüzünden her şey okunuyordu zaten. Fark edilmesi biraz daha zor olsa da babamın gözlerinde de aynı ifade vardı.

Kasabadan ayrılırken Capricorn'u da yanımıza aldık. Aslında bırakın bir köpeği, kendimizi nasıl doyuracağımızı bile bilmiyorduk.

Dağdaki küçük arazimize gelince yeni aldığımız inekleri bir ağaca bağladık, eşyalarımızı kötü hava koşullarından korumak için bir brandanın altına yığdık ve kulübemizi inşa edene kadar içinde yaşayacağımız derme çatma çadırımıza yerleştik.

Zavallı Capricorn, ormandaki bu yeni hayatımız karşısında şaşkına dönmüştü. Eskiden biz yemek yerken mutfaktaki masanın altında, yatağın ucunda ya da borsanın çöküşünden önce sahip olduğumuz evimizin bahçesinde dolaşmaya bayılırdı. Ama artık onu mutlu edecek bir mutfağımız, yemek masamız ya da bahçemiz yoktu. Biz de bu yüzden her gece onu çadıra alıyorduk. Yani artık o, yanımızda olarak *bizi* mutlu ediyordu.

Geceleri çadırımıza bir ayı yaklaşacak olursa hırlıyor, babam ayıyı korkutup kaçırmak için elinde gaz lambasıyla dışarı çıkıyordu.

Capricorn şimşek çaktığında titreyip inlerken cesur davranma sırası bize geçiyordu.

Bana hayatımda aldığım en ilginç hediyeyi, küçük ahşap kuzuyu getiren de Capricorn olmuştu. Küçük kuzu, ince bir iple tasmasına bağlanmıştı.

Sabah ağaçların arasından çıkıp yanıma geldiğinde "Bu da ne böyle?" dedim.

Capricorn dağa gelişimizin üzerinden çok geçmeden zayıflamıştı. Hayatında ilk kez avlanmayı öğrenmeye çalışıyordu. Babam da avlanmayı yeni yeni öğreniyordu. Yine de Capricorn'un tarla faresiyle fasulye yemeği arasında seçim yapma lüksü vardı ve o avlanmayı seçmişti.

İpini çözerek kuzuyu ışığa kaldırdım.

"Nereden buldun bunu?" dedim. Gözlerine baktım ama bana cevap vermedi.

Etraftaki ağaçlara baktım ama o sırada bir kavak ağacını kesen babam dışında hiç kimseyi göremedim. Esther odun topluyordu. Annem, dereden su doldurduğu kovayı taşırken Samuel annemin eteklerine asılıyordu.

Etrafta başka kimse yoktu.

Yakınlarda oturan diğer dört aileyle tanışmıştık. Maine'den gelen bu aileler, her şeyi biriktirip değerlendiren iyi, sağlam, ciddi insanlardı. Hiçbiri böyle tuhaf bir şeyi yapmak için bıçaklarını köreltmezdi.

Yine de Capricorn hiç kimseyi tasmasına böyle bir şey bağlayacak kadar yakınına yaklaştırmazdı. Ben de bu yüzden o ailelerden birinin bu küçük hediyeyi tahtadan oyup köpekle bana gönderdiğini düşündüm. Başka kim olabilirdi ki?

Belki de bu kuzuyu Samuel'in bulmasını istemişlerdi.

Ama ben küçük kardeşimin onu çamurların içinde kaybedeceğinden emindim.

Ayrıca içimden bir ses bu kuzunun benim için olduğunu söylüyordu.

Bu yüzden ahşap kuzuyu, eskiden kiliseye giderken giydiğim ayakkabıların birinin içine sıkıştırdım. Bu ayakkabıları bir daha giyebileceğimi sanmıyordum zaten. Hiç kimseye bu olaydan bahsetmedim.

Bu kuzunun sırrını çözecek biri varsa o ben olmalıydım.

Üçüncü Bölüm

Yankı Dağı'nda geçirdiğimiz ilk bahar mevsimi nemli, kirli ve yorucuydu. Hiçbir şey yemeden geçirdikleri kış aylarının sonunda yuvalarından sürünerek çıkan hayvanlar kadar acıkmıştık.

Kulübemizi inşa etmek hem işimiz hem oyunumuz hem kilisemiz hem de okulumuz olmuştu. Diğer aileler, bizim onlara yardım ettiğimiz gibi ağır işlerde bize yardım etse de işin çoğunu biz yapmıştık. Ama bazen işler o kadar yavaş ilerliyordu ki bir daha başımızın üzerinde bir çatı olmayacağını düşündüğüm anlar oluyordu.

Samuel bize yardım edemeyecek kadar küçüktü. Sadece bizi güldürüp kendini sevdiriyordu. Onu gerçekten çok seviyorduk. Bazen bir insanın yapması gereken tek şey, olduğu gibi davranmaktır.

Esther'le annem ellerinden geldiğince çok çalışıyordu. Kasabada yaşarken yumuşacık olan elleri mahvolmuş, saçları dağılmıştı. Geceleri yatağa yattığımızda ağlıyorlardı. İnsanların yaptığı şeyler yüzünden dağı suçluyorlardı sanki.

Kopan her fırtına, onlara annemin işini kaybettiği günü, kendi çocukları gibi gördüğü öğrencilerine veda ettiği anları hatırlatıyordu.

Uluyan her çakal, onlara babamın (insanlar onun diktiği kıyafetleri, gömleklerin kenarına ve kollarına yaptığı işlemeleri alamayacak kadar fakirleştiği için) dükkânını kapattığı günü ve onun kireci andıran yüzünü hatırlatıyordu.

Bir yolunu bulup kederli çadırımıza girebilen uzun, gri yağmurlar; bize evimizi kaybettiğimizi, sahip olduğumuz -neredeyse- her şeyi satıp geriye kalan bir avuç eşyayı yanımıza aldığımızı ve dünya tekrar eski haline dönene kadar hayatta kalmanın bir yolunu bulmaya çalıştığımızı hatırlatıyordu.

Yine de ben bütün bunlar için dağı suçlamıyordum. Sonuçta bizi dağ kurtarmıştı.

İlk birkaç haftayı kuru fasulye yemeğiyle geçirdik.

Babam tavşan avlamayı başardığında tavşan yemeye başladık. Ama o günlerde yavaş, acemi bir avcıydı. Yankı Dağı'ndaki tavşanlar ise çok hızlı ve zekiydi. Bu yüzden kaplumbağa yeme ihtimalimiz daha yüksek oluyordu.

Esther ve annem, yakalaması kolay olsa da yağlı, pis kokulu sıçanlardan pek hoşlanmıyordu. Sıçanların etinde en son yedikleri şeyin tadı kalır ve aç bir sıçan her şeyi yer. Acıkmış bir insan da her şeyi yer. İşte bu yüzden gerektiğinde biz de yedik.

Her şey çok zordu. Özellikle de dağda gitgide artan bir korku ve yorgunlukla yaşayan, geride bıraktıkları hayatı özleyen annem ve ablam için.

Benim dağda geçirdiğim ilk bahar mevsimi daha iyiydi.

Tıpkı babam gibi ormanı seviyordum. İkimiz de başından beri nereye gittiğini bilmediğimiz bu hayatımızdan memnunduk. Kuşların hiç bitmeyen cıvıltısı, lekeleriyle bile güzel görünen ay, ağaçları

güneşin altında titreten taze, neşeli esinti ve evimizi birlikte inşa etmek ikimizi mutlu ediyordu.

Karşılaştığımız her zorlukta yapabileceğimiz güzel işler oluyordu. Biz de bunu değerlendiriyorduk.

Ama babamla aramızdaki bu bağ ve içinde bulunduğumuz zor koşullar annemle, özellikle de ablamla aramı bozuyordu. Onlar mutlu değilken benim mutlu olmamı bir çeşit ihanet olarak görüyorlardı sanki.

Yankı Dağı'nda yaşarken en çok zorlandığım şey, farklı olduğum için üzülmem gerektiğini ima eden bu anlaşmazlıktı. Yine de daha en başında bu konudaki kararımı vermiştim. Annemi, ablamı özlesem de yalnız kalsam da beni onlardan uzaklaştıran bu durum için üzülmeyecektim.

Ben dağı ve dağın içimde uyandırdığı duyguları seviyordum. Bu kadar basitti.

Yine de kolay olmadı.

Havanın yeni açan leylakların tatlı kokusuyla dolduğu, bütün dünyanın canlandığı bir mayıs sabahında, yaşadığım yeri sevmek için bir neden daha buldum.

Onu bir ağacın dalına asıp unuttuğum ceketimin cebinde bulmuştum.

Babam, borsanın çöküşünden önce dikip bahar çiçekleriyle süslediği bu ceketin düğmelerini tahtadan oymuştu. Biraz büyüdüğümde de giyebilmem için onu bir beden büyük dikmişti. Bu ceketi fırsat buldukça giyiyordum. Esther ve annem kendi ceketlerini zarar görmesinler diye kâğıtlara sarıp saklıyordu. Oysa ben kötü havalarda ve kirli yerlerde giydiğim ceketimi çalışırken bile üzerimden çıkarmıyordum. Annemle Esther her leke ve yırtık için beni azarlıyordu.

Ceketimi daldan alıp üzerime giyince cebimde tahtadan oyulmuş bir kardelen buldum. Kardelenin soğanından çıkan tomurcuk o kadar güzel, zarif ve kusursuz görünüyordu ki koparıldığı çimenlerin kokusunu alabileceğimi düşünerek onu burnuma yaklaştırdım.

Bu defa etrafa bakınıp ormanda kimseyi aramadım.

Bu defa gözlerimi kardelenden ayırıp doğruca ağaçlara baktım.

Çalılıkların arasında bir şey vardı. Bir yüz.

Otların bir parçasıymış gibi yapraklarla çevriliydi.

Sonra birden ortadan kayboldu.

Gözlerimi kırpıp daha dikkatli baktım.

"Merhaba!" diye bağırdım ama cevap gelmedi.

Ben de bunun üzerine kardeleni cebime koyarak günün geri kalanını o yüzü, beni izleyen o gözleri düşünerek geçirdim.

O günden sonra dağın yamacında yaşayan insanların yüzlerine daha dikkatli bakmaya başladım. Onlara o kadar dikkatli bakıyordum ki "Dişimde bir şey mi var?" ya da "Eşimde işine yarayabilecek eski bir gözlük var," diyenler olmuştu.

Ama bu yüzlerden hiçbiri gördüğüm yüze benzemiyordu. Bu yüzlerin sahipleri çok yaşlıydı. Ve hiçbirinin yüzünde o... yalnızlık ifadesi yoktu. Ben de aramayı bırakıp eskisi gibi çok çalışmaya devam ettim. Her gün o kadar çok şey öğreniyordum ki tencerede ısınan bir mısır gibi patlayacağımı sanıyordum. Arada bir beni izleyen biri var mı diye ormana bakıyordum.

Evimizin ilk odası bittiğinde çadırdan ayrılıp kulübeye yerleştik. O zamanları hatırlıyorum. Haziran ayıydı. Artık gecenin en karanlık anları dışında hiç üşümüyorduk.

Benim için bu kadarı yeterliydi.

Ama annemle Esther, babamdan kulübenin kapısına kilit takmasını istedi. Böylece her gece kapıyı içeriden kilitleyip huzur içinde uyuyabileceklerdi. Vahşi doğayla aralarına duvar ören kuru, güvenli bir yerde olacaklardı.

Dağda geçireceğimiz ilk kış mevsimi geldiğinde dört odalı sıcak, güvenli bir evimiz vardı. Bir odada biz çocuklar kalıyorduk. Bir oda annemizle babamıza aitti. Bir mutfağımız ve diğer her şey için kullandığımız başka bir odamız vardı. Yaz boyunca yetiştirdiğimiz sebzeleri depoladığımız bir kilerimiz bile vardı. Her şeye yeniden başlayabileceğimiz bir yere, bu yeni dünyada yolumuzu bulmak için gereken tecrübeye sahiptik artık. Bazılarımız şanslı olduğumuzu fark edebilecek kadar şanslıydı üstelik.

Ama bütün bunlar babamın başına gelen ve her şeyi değiştiren kazadan önceydi.